# חידושי הרי"מ על התורה — חיי שרה



שני חיי שרה פרש"י ז"ל כולן שוין לטובה. ואינו מובן והפי' שלכאורה הי' אפשר לומר שלא היתה כשרה כל ימי' ומ"ש בת מאה כבת ז' היינו שבסוף עשתה תשובה וכידוע בזוה"ק שע"י תשובה בשעתא חדא וברגעא חדא יכולין לתקן ימים שעברו כאלו הי' עושה מצוות ומעש"ט וכמ"ש זדונות נעשו לו כזכיות כו' ע"כ פרש"י כי לא כן הי' כי כל ימי' היו שוין לטובה שלא חטאה כנ"ל:

במדרש ר"ע הי' יושב ודורש הי' העולם מתנמנם וביקש לעוררן אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על קכ"ז מדינות תבוא ב"ב של שרה שחיתה קכ"ז שנים ותמלוך על קכ"ז מדינות כו' ע"ש הפי' כי מה שהאדם נעשה עיף בעבודת השי"ת ובא לידי ביטול ושינה הוא ע"י הסתרת פנים ח"ו וזה פי' הציבור ישינים בגלות המר וביקש לעוררן כו' דהנה שם אסתר על הסתרת פנים שהי' אז כידוע ומאין בא שתמלוך היא בימי הסתרת פנים כ"כ. תבוא ב"ב כו' דהנה שרה ע"ש שרה על כל העולם כמ"ש במדרש ואברהם אב המון גוים והפי' שאב הוא באהבה יותר משר ושופט שהוא ביראה גדולה. לזאת בבחי' אב המון גוים יכולין גם אומות להדבק בו. אבל בבחי' שרה אין יכולין להדבק רק ישראל כו' ולזאת אף שיש הסתר היינו שבנ"י עומדים במצב רע עד שיש קיטרוג הללו עובדין כו' אז עומד זכות שרה אמנו ע"ה שמצדה יש הפרש גדול בין ישראל כנ"ל ומועיל שתמלוך אף שיש הסתרת פנים ובזה ביקש לעוררן להיות בטוחים בהשי"ת שהי"ת עוזרם אף בחושך והסתר כו' והיא עיקר גדול לישראל שאף שיש הסתר גדול משמים עכ"ז צריך האדם להיות תחת עולו ית' ולהיות בטוח בהשי"ת שיעזור בוודאי ואף שהשי"ת רוצה להסתיר יהי' מרוצה האדם בהסתרת הש"י להצדיק דינו ית':

וז"ש בפ' וירא בהגר שאמר לה המלאך אי מזה באת ואנה תלך כו' שובי אל גבירתך כו' כי השאלה הי' כשתראה בעצמה מאיזה מקום קדוש הולכת ואנה תלכי איך תמצא עוד מקום קדוש כזה שובי כו' אף שנתענית תחת שרה עכ"ז אין העול מעצמו כו' וז"ש הגר אח"כ הגם הלום וכו' אחרי רואי היינו מהראוי שלא תראה עוד מאחר שראתה בבית אברהם ובורחת משם. וזהו ג"כ ותלך ותתע שהיתה בעיני עצמה כמתעתע על שיצאת משם ממקום קדוש כזה וע"ז המחשבה עזר לה השי"ת וראתה עוד מלאך. וזה שהלכה לבאר לחי רואי שרואה בעלבון של עלובין כמ"ש חכז"ל ויצחק הי' ע"כ בבאר זה תמיד כמ"ש וישב יצחק כו' באר לחי רואי כי נטל זה הענין עבור ישראל כי אין נצרך לישמעאל בנה רק לישראל לידע תמיד בזמן ההסתר שהשי"ת בוודאי יראה בעלבונם כו' ובאמת כל ההסתר לטובה להכיר טובות הש"י כיתרון האור מן החושך שע"י החושך ניכר טובת האור כמ"ש יוצר אור ובורא חושך עושה שלום כו' שגם החושך כדי להיות מבורר האור ושניהם על כוונה אחת ונקרא שלום:

עוד הגיד כי בזה התעורר שלא לבלות הזמן כי בהסתר ג"כ מולכת על כל העולם כמו שהיתה בשרה שהיתה מולכת על כל העולם ודו"ק כי הוא בקיצור:

על האסיפה מהחסידים שהוא טוב רק באופן שירצה כל אחד לילך בדרך הטוב בעיקר המכוון ולא עם תערובות:

וענין הפי' מהגמלים שרצה בזווג הטוב מהרע כי גמל יש לו סימן טומאה וטהרה וכאן הי' נולד יעקב ועשו ודו"ק:

ויצא יצחק לשוח בשדה פי' ז"ל שתקן תפילת מנחה ותוס' הקשה מהא דתנן אין מתפללין בשדה ותי' דהוא הר המורי' דיצחק קראו שדה ע"ש ופי' הט"ז סי' צ' דכוונתם דלא הי' שדה כלל רק שקראו שדה ולכך כ' בשדה וי"ל דבאמת הי' בשדה רק כיון דהי' מקום הר המורי' הי' בו יותר קדושה מבבית. ויותר נראה דהטעם דאין מתפללין בשדה היא לזכר הר המורי' וביהמ"ק כמ"ש ויכוון לבית קה"ק וא"כ זה רק עתה שיעקב קראו בית אל אבל יצחק שקראו שדה הי' מותר להתפלל בשדה כיון שגם הר המורי' הוא שדה:

עד כאן הוא מאדמו"ר גאון וקדוש הרי"מ זצ"ל מגור אשר אדמו"ר עיר וקדיש מהרא"ל זצ"ל מגור כתב בכתב ידו הקדושה זי"ע ועכ"י:

במדרש יודע ד' ימי תמימים כו' כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים כו' כי הצדיק יסוד עולם פי' שמושך הנחל המשפיע לבחינת עולם שהוא בקדושה כמו שהוא נעלמת תוך הטבע כמ"ש אאז"ל ע"ש שנקרא עולם ע"ש ותמצא כי הצדיק בידיעתו זאת שעיקר החיות מהשי"ת שגנוז בתוך הטבע כמ"ש אור זרוע לצדיק שלצדיק נתגלה הקדושה הגנוזה כנ"ל ועי"ז מחבר ומדבק כלל העולם להקב"ה:

וז"ש יודע ד' ימי תמימים שהם מקשרים הימים להיות נקשרים ודבוקים בהקב"ה והדביקות נקרא בשם ידיעה כמ"ש בכל דרכיך דעהו מלשון התקשרות כמו והאדם ידע את חוה כמ"ש בזוה"ק ונחלתו לעולם תהי' הוא כמ"ש לעיל שממשיך הנחל הבאה ע"י מ"נ שמעוררין הצדיקים ולכך נקרא נחלתם וממשיכין לבחינת עולם כנ"ל ופי' תמים בלי מום וזהו בחי' צדיק שומר הברית. שהברית כלל המצוות וגימט' תרי"ג עם מצות מילה שהוא הברית עצמו. ולא נאמר תמים באברהם עד שנימול והיינו שאין אדם נקי בשמירת הברית כ"ז שיש בו אבר שאינו מתוקן ומבשרי אחזה אלקי כמו שא"א להיות הזיווג עד שנתפעלו כל אברי וגידי אדם. וזה משל להבין כי א"א להיות נדבק בהשי"ת בבחי' צדיק לעשות תולדות להמשיך חיות ושפע לעולמות עד שנתקן כל האדם ממש להיות דבוק בהש"י עד שנקרא תמים בלי מום:

ויש עוד פי' בבחי' תמים שחלק ד' ממעל שיש באדם והוא הנשמה והצדיק צריך להיות מכוון חלקו למטה בקדושה להיות הכנה לקבל הנשמה חלק אלוקי ממעל ואז נקרא תמים וז"ש חכז"ל אברהם אברהם משה משה שכמו שהוא למעלה כן הוא למטה:

והנה נודע כי התורה הוא למעלה מהזמן שהזמן הוא בכלל בריאת העולם והטבע וא"כ מה שנזכר הזמן בתורה שבכל הטבע יש חיות מהשי"ת ע"י התורה ויש בהזמן עצמו גם מה שלמעלה מהזמן וכמו שהצדיק תמים במעשיו שכל גופו ומעשיו כלם נאחזים ודבוקים בנקודה הפנימיות חיות דקדושה עד שהוא תמים כנ"ל כמו כן שנותיו של הצדיק הם תמימים ודבוקים בשרשם עד שגם הזמן דבוק ובטל אל בחי' שלמעלה מהזמן שגנוז בתוך הזמן ואז נקרא הזמן תמים שהרי הזמן שלמטה אינו נפרד ונשתנה ממקור החיות של הזמן ששם בשורשו הוא אור שלמעלה מהזמן כנ"ל:

וע"ז נאמר יודע ד' ימי תמימים כי ימיהם עומדים לפניו ית' וע"ז נאמר בזוה"ק בא בימים שהצדיק בא עם הימים לפני הקב"ה ע"ש ועי' בזוה"ק ותראה מפורש כל ענין הנ"ל. ופי' ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' שקכ"ז שנה הי' החיות בעולמות של שרה שהיא המשיכה החיות לזמן הזה כמ"ש יודע ד' כו' ונחלתם כו' ונקרא שני חיי שרה שהשנים הם חיות שלה: